

Notiks pirmais Vislatvijas audēju saiets "Vēveru dienas Vēveros"

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs

Vislatvijas audēju saiets

Vēveru dienas
Vēveros

3. augustā / 11:00-17:00
Cēsu novada Vecpiebalgas "Vēveros"

Semināri profesionāļiem un interesentiem, radošās darbnīcas bērniem un pieaugušajiem, muzikālie priekšnesumi, fotoizstāde, tirgus placis visas dienas garumā.

Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja lauku ekspozīcijā Cēsu novada Vecpiebalgas "Vēveros", 3.augustā no plkst.11.00 līdz plkst.17.30 notiks pirmais Vislatvijas audēju saiets "Vēveru dienas Vēveros". Svētkos aicināts piedalīties ikviens Latvijas audējs, lai kopīgi dibinātu jaunu tradīciju – audēju festivālu, kā arī ikviens interesents un lina darinājumu cienītājs, kas vēlas saistoši pavadīt laiku, autentiskā vidē izzinot senās amata prasmes un baudot skaistus lina darinājumus.

Šogad aprit 100 gadi kopš dibināts viens no senākajiem brīvdabas muzejiem Eiropā – Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs, kura sastāvā no 20.gadsimta 80.gadiem iekļauta arī lauku ekspozīcija "Vēveri", kas glabā piebaldzēnu 400 gadu senu kultūrvēsturisko mantojumu. Jau izsenis Piebalgā zemnieki labākai iztikšanai apguvuši vietējos amatus – linaudeklu aušanu un vērpiamo ratiņu dreijāšanu un ar savu prasmi bijuši slaveni tuvos un tālos novados. Īpaši augstas aušanas prasmes attīstījuši Piebalgas audēji, kuru dzīves vide redzama "Vēveros", tur ir aplūkojama gan plaša lina apstrādes priekšmetu ekspozīcija, gan audēju darba rīki no spoļu rāmja līdz stellēm, dažādi audumi, mūsdienu cilvēkam neierasti mājsaimniecības priekšmeti.

Aušana ir viena no senākajām tautas lietišķās mākslas nozarēm visā pasaulē. Bagātīgas ziņas par gadsimtos pārmantotām audumu darināšanas tradīcijām saglabājušās tautas atmiņā, mitoloģijā, tautasdziesmās, kā arī 19.gadsimta audēju rakstu grāmatās, etnogrāfiskajos tērpos, segās un audumos. Interese par aušanu nav zudusi arī mūsdienās. Latvijā ir spēcīga audēju kopiena, kas koncentrējas vairāk nekā

100 lietišķās mākslas studijās, domu biedru pulciņos un kopās, kas ir gatavas dalīties pieredzē un var iedvesmot citus pārmantot aušanas prasmes, turpinot tradīcijas.

Ar īpašām lekcijām 3.augustā "Vēveros" uzstāsies Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja Etnogrāfijas departamenta vadītāja Dr.art. **Aija Jansone**, LU Vēstures institūta vadošā pētniece Dr.hist. **Anete Karlsonē**, SIA "Mailīšu fabrika" vadītāja **Ilze Mailīte**, Carnikavas TLMS "Auseklītis" vadītāja **Zane Ulmane**, būs daudzveidīgas radošās darbnīcas ap un par aušanu pieaugušajiem un arī bērniem, notiks aušanas darbnīcas "Vēverīšas" modes skate un Cēsu novada audēju kopu un studiju dižošanās, varēs doties radošā pastaigā ar Piebalgas rokdarbnieci **Inesi Īris Liepiņu**, Vecpiebalgas dejotāji izrādīs skaistākās dejas, savukārt Jaunpiebalgas jauktā kora dziedātāji aicinās sadziedāties, ar muzikāliem priekšnesumiem iepriecinās grupa "Dzilna" un Drabešu muižas muzikanti, visas dienas garumā būs apskatāma "Vēverīšu" fotoizstāde, būs tirgus placis un iespēja ar muzeja gidem doties bezmaksas ekskursijās pa "Vēveru" ekspozīciju.

Muzeja lauku ekspozīcijai "Vēveri" ir vismaz 400 gadu sena vēsture. Vēveri tulkojumā no vācu valodas nozīmē audēji. Pirmoreiz "Vēveri" minēti 1601.gada zviedru revidentu dokumentos kā viena saimniecība. 18.gadsimta beigās tie iezīmēti kartē. Ilgajā miera posmā pēc Ziemeļu kara iedzīvotāju skaits audzis. "Mērnieku laikos" - 1878.gadā, kad piebaldzēni izpirkuši zemi no muižas dzimtsīpašumā, "Vēveros" jau bijušas astoņas sētas. Pamazām veidojies tagad dabā redzamais sētu savstarpējais izkārtojums un apbūve. 1928.gada lauksaimniecības skaitīšanā 8 saimniecībās kopā uzskaitītas ap 40 dažāda rakstura ēkas. Lai saglabātu vēsturiski veidojušos kultūrainavu ar senatnīgām sētām, dzirnavām, ēkām, ceļiem, koku stādījumiem, kā arī pašas celtnes - Piebalgas zemnieku darba un dzīves pieminekļus - in situ - vidē un vietā, kur tie radušies. Kopš 20.gadsimta 80.gadiem "Vēveros" izveidota Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja lauku ekspozīcija. "Vēveru" etnogrāfiskās apbūves kompleksam piešķirts Valsts nozīmes kultūras pieminekļa statuss, tajā eksponētas arī vairākas stelles un virkne etnogrāfisko priekšmeti, kas vēsta par aušanas tradīcijām Piebalgā.

Vislatvijas audēju saiets "Vēveru dienas Vēveros" tiek organizēts sadarbībā ar Latvijas Nacionālo kultūras centru, to finansiāli atbalsta Kultūras ministrija, Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogramma "Latviešu vēsturisko zemju attīstības programma", Vidzemes plānošanas reģions un Cēsu novada pašvaldība.

Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs ir viens no senākajiem un plašākajiem brīvdabas muzejiem Eiropā. Šogad muzejs svin savu simtgadi. Tā platība ir 87 hektāri un tajā izvietotas 114 senceltnes no visiem Latvijas novadiem. Muzejā notiek krājumu komplektēšanas un glabāšanas, izglītojošais, pētnieciskais un restaurācijas darbs. Muzejam ir arī divas lauku ekspozīcijas to dabiskajā atrašanās vietā - muzejs "Vēveri" Vecpiebalgas pagastā un zvejnieku sēta "Vitolnieki" jūras krastā Rucavas pagastā.